

Midtre Namdal samkommune
Postboks 333 Sentrum
7801 NAMSOS

Vår dato:
13.08.2015

Deres dato:
11.08.2015

Vår ref.:
2015/5311
Arkivkode:434.11
Deres ref.:
2015/6098-1

Avslag på søknad om skadefelling av kongeørn i område Munkhamran - Altin Namdalseid kommune

Midtre Namdal samkommune søkte muntlig om fellingstillatelse på kongeørn lørdag 8.august kl 15:00 og senere skriftlig med søknad datert 10.august. Søknad ble muntlig avslått i samtale med samkommunen lørdag.

Torsdag 13. august søker Midtre Namdal samkommune på nytt om skadefellings tillatelse på kongeørn i samme område. Det vises til samme begrunnelse som sist, og i tillegg funn av ytterligere 1 kadaver, funnet 12. august.

Begge søknader avslås og begrunnes i et meget beskjedent dokumentert skadeomfang, hvorav kun 2 kadaver er av nyere dato. Skadeomfanget tidligere i sommer er også begrenset, totalt 3 lam dokumentert drept av kongeørn i Namdalseid kommune i juni, juli og august. Av disse tilhører det ene kadaverfunnet en besetning på Flatanger og er i tillegg lagt til grunn for søknad om skadefellingstillatelse i Flatanger.

Søknad

Midtre Namdal samkommune ^v/Per Olav Meosli søkte den 10. august 2015 på vegne av beitebrukere Stefan Skulstad og Kristine Altin, om skadefellingstillatelse på 1 kongeørn. Bakgrunn for søknaden var funn at ett nytt kadaverfunn antatt drept av kongeørn. Rovviltkontakt anser etter opplysninger fra beitebruker skaden som dokumentert, men den er enda ikke lagt inn og godkjent i Rovbase,

Midtre Namdal samkommune søkte på nytt om skadefellingstillatelse den 13. august. Dette med samme begrunnelse som sist, men med ytterligere 1 dokumentert kongeørndrept lam.

Bakgrunnen for søknaden var henholdsvis 3 og 4 lam dokumentert drept av kongeørn i Altin sin besetning. Første dokumentasjon ble gjort 16. juni, mens siste dokumentasjon ble gjort 12. august. Alle dokumentasjonene av kongeørnsskade er gjort i tilknytning til inngjerdet utmarksbeite ved gården. På bakgrunn av dette søker derfor Midtre Namdal samkommune om skadefellingstillatelse på en kongeørn i området Munkhamran – Altin i Namdalseid kommune.

I begge søknadene presiseres det at fellingsforsøket forutsetter at ørna felles i en situasjon hvor lam blir angrepet.

Lovgrunnlaget

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

”Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.”

I § 12 i rovviltforskriften om skadefelling av kongeørn heter det:

”Fylkesmannen kan gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer, jf. viltlovens § 14. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes vilkår til fellingstillatelsen”.

I kommentarene til § 12 i rovviltforskriften står det videre:

”For felling av kongeørn er det et vilkår at andre tiltak for å forebygge skade er utprøvd i rimelig utstrekning. Kongeørn opptrer som skadevolder i mer avgrensede tidsperioder enn de andre artene, og skader kan ofte forebygges gjennom enklere tiltak. Fellingstillatelser kan gis for å stoppe en pågående skadesituasjon, men det tillates ikke felling utelukkende for å forhindre fremtidige skader som for de andre artene. Fylkesmannen kan derfor gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer som volder skade. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at etablerte par eller voksenfugler skal være unntatt og at felling foretas av nærmere bestemte personer. Felling kan iverksettes uten hensyn til fredning, men skal følge bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse fastsatt i medhold av viltloven.”

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldlovens § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Rovdata publiserte våren 2015 en rapport som estimerte antall hekkende par av kongeørn for perioden 2010 – 2014 i Norge (Dahl m.fl. 2015 – NINA Rapport 1158). Rapporten estimerer i underkant av 1000 hekkende par i Norge (64 – 69 i Nord-Trøndelag). I og med at det er brukt andre metoder i utarbeidelsen av dette estimatet er det ikke mulig å tallfeste utviklingen fra 2004 (850 – 1200 hekkende par) og 2008 (1176 – 1454). Fylkesmannen har også i perioden 2009 – 2013 engasjert Norsk institutt for naturforskning (NINA) i forbindelse med blant annet kartlegging av kongeørn i Nord-Trøndelag (Nygård & Østerås 2014 – NINA Rapport 1011). Med bakgrunn i det vi vet om kongeørnbestanden i Norge og i Nord-Trøndelag vil ikke en eventuell felling av et individ true artens overlevelse eller det genetiske mangfoldet (Jf. nml. § 5).

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldlovens § 8. Per i dag er ikke overvåkingssystemet for kongeørn like godt som for de andre store rovdyrene. Det mangler et godt nok system for å registrere bestandsendringer hos kongeørn. Rovdata sin rapport (NINA Rapport 1158) er et viktig steg videre for å få gode bestandstall og tallfeste bestandsutviklingen hos kongeørn. Det kontinuerlig med å forbedre overvåkingen av kongeørn, noe som vil medføre at kunnskapsgrunnlaget rundt kongeørn og forvaltningen av denne vil bedres jf. prinsippet i § 8. Imidlertid gir de to NINA rapportene (NINA Rapport 1011 og NINA Rapport 1158) et godt kunnskapsgrunnlag for å vurdere søknaden (Jf. nml. § 8).

Fylkesmannen anser kunnskapsgrunnlaget som godt nok for å fatte vedtak i saken og legger føre-var-prinsippet i nml. § 9 liten vekt, selv om Fylkesmannen mener at bestanden av kongeørn må forvaltes med forsiktighet. Siden Fylkesmannen gir avslag på søknaden om felling av kongeørn, anses ikke bestemmelsene i §§ 10- 12 for relevante i denne sammenheng.

Fylkesmannens vurdering og konklusjon

Det er dokumentert 5 lam drept av kongeørn i Namdalseid kommune inneværende beitesesong. 4 av disse er dokumentert i besetningen til Altin, det 5 dyret tilhører en besetning fra Flatanger. Dyrene er drept i et tidsrom fra 16. juni til 12. august.

Rovviltforskriftens § 12 gir Fylkesmannen hjemmel til å gi betinget skadefellingstillatelse på kongeørn. Imidlertid stiller denne særbestemmelsen strengere krav for å innvilge en fellingstillatelse enn hva som gjelder for de andre store rovdyrene. Forskriftens § 12 sier blant annet at fellingstillatelser kan gis for å stoppe en *pågående skadesituasjon*, men at det ikke er mulig å gi tillatelse kun for å forhindre fremtidig skade. En eventuell fellingstillatelse på kongeørn skal også rettes mot det *bestemte individet* som volder *vesentlig* skade.

Kongeørn forvolder i utgangspunktet størst skade tidlig på våren når lammene er små og sårbare, og man forventer derfor at predasjon fra kongeørn vil avta utover i beitesesongen. Skadebildet i Namdalseid fraviker fra den forventede skadeutviklingen. Imidlertid anser Fylkesmannen at skadeomfanget er svært begrenset og spredt ut over hele beitesesongen slik at § 12 sitt krav om at det skal være voldt *vesentlig skade* ikke er oppfylt.

Dersom Fylkesmannen skal gi fellingstillatelse på kongeørn skal fellingsforsøket rettes mot bestemte individer, jf. forskriftens § 12. Selv om årsungene til kongeørn etter hvert forlater selve reiret, vil de være avhengig av foreldrene helt til de forlater hekkelokaliteten i begynnelsen av oktober. Erfaringer fra satelittmerkede kongeørner i Finnmark tilsier at ungfugl (et år eller eldre) og eldre ikke-territoriell kongeørn streifer over store områder, slik at man ikke har noen garanti for at det skadegjørende individet fremdeles oppholder seg i Flatanger (Jacobsen m.fl. 2014 – NINA Rapport 1023). Det er ikke grunnlag for å vurdere vandringsmønstret for unge og eldre ikke-territoriell kongeørn i Nord-Trøndelag annerledes enn i Finnmark. Siden kadaverfunnene er spredt over hele beitesesongen, er sannsynligheten for at det er samme individ som har forvoldt skadene små. Det knytter seg derfor stor usikkerhet til hvorvidt man klarer å felle det riktige, skadegjørende individet av kongeørn. Felling av en kongeørn vil derfor mest sannsynlig ikke redusere sannsynligheten for fremtidige skader forvoldt av kongeørn i beiteområdet.

Etter en totalvurdering velger Fylkesmannen i Nord-Trøndelag å gi avslag på søknad om betinget skadefelling av 1 kongeørn Munkhamran – Altin i Namdalseid kommune. Vedtaket er hjemlet i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 12.

Avslaget begrunnes i usikkerhet til hvorvidt man klarer å felle riktig skadegjørende individ, samt begrenset skadeomfang gjort over en lang tidsperiode.

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, 7485 Trondheim, og sendes Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Bjørnar Wiseth

(e.f.)
Miljøverndirektør

Julie Arnfinnsdatter Vesterhus
Rådgiver
Miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift